

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

În Austro-Ungaria pe an pentru cărțurari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și străinătate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înainte la administrație și se pot face pe 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimit numai la administrația foii și costă: un rând petiț, sau spațiul său, prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția și Administrația: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Cum nu vii tu, Tepeș Doamne, ca punând mâna pe ei
Să-i împarți în două cete, în **nebuni** și în **mișei**.
Și în două temnițe large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la **pușcării** și la casa de **nebuni**.

Eminescu.

„Împărtășiri“.

D. Aurel Onciul a plecat la Viena, dară lipsa d-Sale din țară nu se simțeste de loc, căci conducerea „comitetului național“ o îngrijește D-Sa prin „împărtășiri“ în „Foaia poporului“, iară foaia apare regulat cu sudalmele ei sub conducerea excelentă a „celui mai de samă gazetar român din Bucovina“. La 11 Decembrie cetim în împărtășiri, că d. Flondor îi scrie „d-lui vicepreședinte“ (la 5 Dec. era „prieten iubit“), că îi este peste putință să primiască realegerea ca președinte al comitetului național, nefiind cauzele înlăturate, cari l'a silit să repășască dela conducerea partidului. Se'nțelege că în modul acesta rămâne d. Onciul conducător al „comitetului național“ și în sama d-sale rămâne și conchemarea congresului propus de d. Toma la adunarea națională din 21 Noembrie. Și acum începe d. Onciul a se ascunde după paragrafi din statutul partidului și după ocupațiunile sale și ale comitetului național și ajunge la rezultatul, că „abia de sărbătorile crăciunului poate conchema comitetul național și abia atunci se va pute „discuta“ asupra congresului“. De ce trăgănarea aceasta? Doară d. Onciul și tovarășii d-sale de muncă parlamentară pot părăsi pentru două zile Viena, știut fiind, că la „lu-

crările camerei“ ș'așa nu se prea îndeasă d-lor, lăsând treaba aceasta în sama dep. Grigori-vici, Straucher, Skedl ș. a. Cauza trăgănării este însă alta. D. Onciul nu voiește ținerea unui congres național, pentru-că își teme obrazul său ș'al tovarășilor d-sale. Iată ce spune d-sa în privința congresului în „Minerva“ din București: „**Eu cred că nu-și are rostul acest congres**“, dar „mie mi-ar plăce să fie, căci ar căpăta o bună lecție inteligența dela el“. Deci nu trebuie congres sau trebuie unul după gustul d. Onciul cu „lecție“ și sudalme de soiul celor ce s'au cetit numai în „Voința“ și „Foaia poporului“.

Dar poporul român din Bucovina dorește un congres. Dovadă și scrisoarea preoțimii din districtul Strojineț, publicată în Nr. 9 al gazetei noastre. Onor. preoțime din districtul Strojineț cere însă de la noi conchemarea unui congres, în care să se ieie hotărâri vajnice în chestia bisericească, școlară și politică, să se ieie în discuție ținuta politicianilor noștri în afacerea demisiei contelui Bellegarde și Dr. Iancu Flondor, și mai ales ținuta acestor politicieni față cu interesele noastre naționale (vezi numirile de șefi la perceptoria din Suceava, tribunalul din Suceava, judecătoriile din Humor și Solca ș. a.). Noi am declarat de la început, și ținem mereu la aceea, că nu suntem foaie de partid politic și din cauza aceasta nu putem conchema nu congres, despre

care ar crede lumea că l'am conchemat, ca să'l trântim pe cutare sau cutare deputat, sau ca să ne avântăm noi la rolul de conducători în țară și să punem astfel mâna pe cine știe ce afaceri, pe cari le fac az. politicianii dela putere. Un astfel de congres ar avea sortea neuitatului „meeting“ Sucevan din 1906, care a desbinat poporul și a avut ca urmare urâtele lupte electorale din 1907. Dar nici conducerea partidului de az alcătuit după chipul și asemănarea celor cu musca pe căciulă nu ne poate garanta un congres precum recer referințele critice de acuma. Resultatul ar fi că am stărni numai bucuria străinilor. Puțin rost ar avea un congres conchemat exclusiv pentru desbaterea cauzelor deja cunoscute a retragerii d. Flondor, astfel precum propusese d. Toma.

Credem deci, că e mult mai potrivit, dacă congresul, care e de neaparată trebuință, va fi conchemat de un comitet de bărbați cu trecere din toate districtele și toate păturile poporului, la care să se clarifice neînțelegerile dintre frați pe baza unei atitudini parlamentare fără personalități sau atacuri“, cum îl dorește preoțimea din districtul amenințat de străini al Strojinețului. Noi punem bucuroși la dispoziție coloanele gazetei noastre ori și cui ar dori să se exprime în privința congresului și vom sprijini din răspuneri convocarea acestui congres, dela care așteptăm să aducă odată lumină în întunerecul adus asupra Românilor bucovineni de oameni cufundați până peste cap în păcate proprii. Ținerea congresului trebuie să urmeze însă cât de degrabă, pentru-că cu cât se apropie alegerile dietale, ițele devin tot mai încurcate. Ni-o dovedesc aceasta articolele de tot late ale d-lor Onciul și Chisanovici din Wahrheit, Lehrerzeitung și Foaia poporului. Se fălesc oamenii în foile sus numite cu isgonirea inteligenței din partid, numără greșele d. Flondor de pe când era la conducerea partidului și aruncă „zoaie“ asupra cui nu ascultă orbiș de cinstitul sobor.

D. Onciul ni spune în Wahrheit și cauzele eșirei d. Flondor din conducerea partidului. Ar fi trei: credința că prin împăcarea „democraților“ cu „intelectualii“ se va întoarce iarăși principiul voinței unice și al impulsului de sus, credința că se fac intrigi și voința de a împiedica înțelegerile dintre Români și Ruteni.

D. Onciul mai amenință că, dacă inteligența nu'l va slăbi cu dorințele ei, el îi va da cu piciorul și va face politică cu prietenii d-sale, Lupu, Tofan, Chisanovici, bázându-se pe popor. Din răfuelele d-sale vedem și noi, că puterea politică este acuma în mâna țărănimii, dară aceasta o știe și țărănimea și suntem siguri că ea nu va mai da puterea aceasta în mâna unor oameni, cari la alegeri fac spume la gură, făgăduind (aduceți-Vă aminte de Onciul la Humor-Solca) iară pe urmă nu-și dau rând cu uitatul celor făgăduite. Țărănimea să nu uite nici de aceea, că la Câmpulung domnii, cari se laudă că vor face iară politică numai cu poporul, au agitat contra candidatului țărănesc și că unii din ei se băteau pe urmă în piept strigând: „Am trântit opincarii!“ Am auzit că unii candidați îmbogățiți pe urma deputăției ș'au început deja colinda pe la Solca, căutând deputație. Țărănilor fiți deștepți, cereți mai întâi congres (sfat mare al întregului popor) și apoi dați făgăduială numai la acei barbați (fie și țărani), pe cari îi cunoașteți ce plătesc și cum își țin cuvântul.

„Referințele Românilor în satele mixte în districtele Cernăuțului și Siretului“.

Nu cutez, a desfășura la locul acesta o icoană clară despre starea Românilor din ținuturile susnumite, căci o carte întregă n'ar cuprinde toate suferințele și nedreptățile, ce le sufăr zilnic Români de aice, cu atât mai puțin coloanele înguste a unui ziar.

Voiesc să descriu numai în general unele din cele mai mari nedreptăți, ce le îndură Români din părțile aceste, și aceasta numai din cauză, că după cum sunt bine informat, cei mai mulți dintre Români nici nu știu nimic despre luptele desperate, ce le poartă Români de aice, ear' cei puțini informați (mai ales politicianii noștri cei mari) nu-și bat capul defel cu nevoile noastre. De oare-ce trăiesc într'un sat mixt între districtul Cernăuțului și al Siretului și iau parte măică la ori-ce mișcare a Românilor din jurul meu, cred, că nimene nu-mi va obiecta, că nu aș fi pe deplin cunoscut cu toate nevoile, ce le purtăm, și că cele scrise de mine aici nu ar fi fapte bazate pe adevăr.

Nimene nu-mi va contrazice, că toate satele aceste numite acum mixte, ca d. e. Mihaleea, Cotul-Bainseli, Lucavița, Mamornița, Molodia, Cucurmare, Chicera, Cealhor din districtul Cernăuțului, și Camenca, Stîrcea, etc. din districtul Siretului, au fost odinioară sate curat ro-

mânești. Prin invasiunea Rutenilor și nepăsarea totală a Românilor au fost comunele aceste atât de cumplit rutenizate, încât sunt și azi privite de comune rusești. Stăpânirea, fiind nouă dușmană, a favorizat totdeauna stăruințele Rutenilor, înființând în toate satele aceste școli curate rusești. Protestele Românilor n'au fost băgate în seamă, și politicienii români, chemați să oprească zugrumarea aceasta, nu s'au interesat și nici acuma nu se interesează de nedreptățile aceste. Abia în timpul din urmă s'au găsit mai că în fiecare din satele aceste „mixte“ bărbați cu tragere de inimă și simț național, cari caută să redeștepte simțul românesc între cei rutenizați și să-i aducă eară în sinul națiunii lor. Stăruințele aceste însă par' a fi foarte puțin binecuvântate și cred, că nu mă înșel, dacă presupun că vina o poartă politicienii noștri.

Câți ani s'au luptat Românii din Ceahor, Cucuirmare, Camena, etc. până ce au căpătat vr'o câteva clase paralele românești la școlăle din sat!

De câți ani zac uitate poftirile Românilor din Cotul-Bainschi, Mihalcea, Chicera, Lucavița, Petriceanca ș. a. pentru înființarea de măcar câte o clasă română în satul lor. Mai că în fie care lună vezi deputațiuni întregi de țărani români, îmblând prin Cernăuț, însă toate aceste nu ajută nimică. Nu aş zice nimică, dacă poporul din satele aceste ar fi indiferent față de lupta aceasta. Românii din satele aceste mixte sunt însă deșteptați pe deplin. Dovada cea mai bună e, că în Mihalcea, Cotul-Bainschi, Chicera și Cucuirmare s'au înscris sătenii în majoritate covârșitoare în catastrul național român. Ba chiar și Camena, un cuib puternic al Rutenilor, arată un număr mare de Români în catastro. Nu se poate spune deci, că sătenii ar fi indiferenți, sau că inteligența română din satele mixte nu ar fi la locul ei.

Sunt deci nevoit, să susțin, că deputații noștri, sau că nu vreau să se intereseze de loc de satele aceste mixte, sau că sunt cu totul neputincioși.

Dacă îmi va obiecta cineva, că presupunerea aceasta a mea ar fi falsă, fiind-că în ziua de azi ar fi greu, până ce scoți ceva dela stăpânire, mi-aș permite numai întrebarea, de ce se consideră imediat ori și ce cerere a rutenilor? Gospodarii din Cucuirmare, cari au scos copii lor din școala ruteană și i au dat la cea română au căpătat pedepse aspre din partea capităniei din Cernăuț. Un apel de-a lor la președintele țării, ce l'au făcut în timpul din urmă, nu va avea de bună samă nici un rezultat favorabil. Afacerea aceasta e cu atât mai tristă, dacă ne gândim, că avem în Cernăuț un inspector român districtual, un inspector român al țării și mai mulți deputați români. Tot așa au fost și mulți gospodari din Ceahor siliți, să dea copii lor la școala ruteană. Să ne întrebăm însă în fața acestor lucruri, ori de a fost când-va, de când îi Bucovina sub stăpânirea austriacă, un țaran rutean silit din partea căpităniei, să dea copilul său la școala română? Treceam însă mai departe. Petriceanca, o atinență a comunei Camena, n'are școală, cu toate că având în fiecare an peste 80 copii, cari sunt apti pentru școală, ar trebui să aibă conform legii de mult cel puțin o școală de o clasă. Aceasta o știu și diregătorii competente, căci de mai multe ori au fost deja comisuni în frunte cu căpitănul din Sirete, în sătișorul acesta, ca să înfiinzeze și

aici o școală. Însă ce folos! Țăranii din Petriceanca, cari cunosc mai că toți limba ramână și sunt Români buni, au declarat totdeauna, că vreau numai din cât școală curată română, ceea ce stăpânirea nu vrea să li concedă. Toate stăruințele deputatului rus Spenul și altor Ucraini au fost până acuma zădarnice, să-i aducă pe locuitorii din Petriceanca la altă mințe. De aceea nu vrea stăpânirea să zidească o școală în Petriceanca. Ba un domn din căpitănia din Sirete a și spus țăranilor în față, că cât timp vor cere școală cu limba română, nu vor căpăta-o. Ce face însă baronul Hormuzachi, deputatul Siretului? Oare nu e D-sa în stare, să facă pașurile necesare, ca actele privitoare la școala din Petriceanca să nu doarmă somnul lor de veci? Sau poate nici nu știe D-sa, că există o atinență Petriceanca, care cere școală cu limba română de cinci ani de zile?

Volcinețul, satul natal a marelui român Dr. Florea Lupu, a fost încă fericit cu o școală curată ruteană din partea stăpânirii, și numai după o luptă uriașă de zeci de ani, au căpătat Românii o școală de minoritate de două clase. Nedreptatea, ce se face Românilor la fiecare paș, bate cu mult mai tare la ochi, dacă privim catastrul național, care s'a alcătuit acuma din cauza alegerilor dietale. Eată ce vedem din el: Mihalcea, Cotul-Bainschi, Chicera, unde sunt conform catastrului acestuia Românii în majoritate covârșitoare, n'au nici o clasă română în școală, cu toate că le cer de mulți ani de zile. În Cucuirmare sunt peste 2600 alegători români și numai vr'o 400 până 500 ruși. Rușii au însă două școli cu câte 6 clase, Românii însă numai câte o clasă paralelă la aceste două școli, și aceste două clase paralele sunt frecventate cu câte 100 de copii! Cererea, să se mai adaugă câte o clasă română, a fost până acuma zădarnică.

Nu vreu să abuzez mai departe de indulgența cetitorilor, fiind încredințat, că și din puținile exemple, ce le-am indus aici, se va convinge fie-care, că diregătorii, mai ales cele școlare, caută să-i zugrume pe Românii din satele mixte și să-i facă cu de-a sila Ruși.

Va crede poate cineva, că fac reproșuri nedrepte deputaților noștri, dacă-i numesc nepăsători și mulți dintre p. t. cetitori vor gândi, că și eu aş fi unul dintre cei nemulțumiți, cari își află totdeauna o cauză, ca să poată lătra în vânt.

De aceea îmi voi lua libertatea, să comparez activitatea deputaților noștri cu ceea a deputaților ruși.

Deputații ruși, mai ales Spenul, Stocki, Pihuleac și Vasilco și toți capăii lor vin în fiecare an de cel puțin trei ori în fiecare sat mixt. La ori-ce petrecere populară rusească, la ori-ce alegere coninuală trebuie să fie un deputat rus de față. Fiecare copil îi cunoaște pe deputații ruși. De toate afacerile, fie ele cât de mici, se interesează deputații ruși.

De aceea merg toate afacerile lor atât de bine și de aceea se consideră toate dorințele lor, fiind ele sprijinite cu atâta forță.

Pe deputații noștri însă încă nu i-a văzut nimene pe la noi, cu toate, că i-am poftit de atâtea ori. Stăruințele inteligenței și a locuitorilor români de aici nu-s băgate nicăieri în seamă, nefiind ele sprijinite nici-când de deputații noștri. Ca să mă țin cu totul de adevăr, trebuie

să fac o excepțiune cu d. Dr. Isopescul, care a fost odată în anul trecut în Cuciurmăre, Cealor și Molodia și a intervenit de vr'o câteva ori în folosul Românilor la căpitanii și la guvernul din Cernăuț. Însă și D-sa susține, că ar fi atât de ocupat, încât rar când află timpul necesar pentru intervenții de aceste. În folosul Românilor pri-goniți din ținutul Siretului însă încă nu a intervenit nici odată vre un deputat român.

Se înțelege de sine, că Rușilor li e foarte bineve-nită nepăsarea aceasta a deputaților români și ei caută să se folosească cât de mult de îniprejurarea aceasta. Astfel ei nu se mărginesc în agitația lor numai la satele cele mixte, ci se vără și în sate curat românești. În Mo-lodia, sat până în timpul din urmă curat român, au făcut deputații ruși atâta agitație, încât acuma la alcătuirea ca-tastrului național s'a declarat $\frac{1}{3}$ din locuitori de Ruși, $\frac{1}{3}$ de Români și $\frac{1}{3}$ Nemeți. Nu e timpul departe, unde vom număra și Molodia la sate rutene. În districtul Si-retelui e satul Dimca pe calea cea mai bună, să se piardă cu desăvârșire pentru noi Români. Pentrucă să mă creadă și cei neinformați, mai ales politicianii români, voi descrie în treacăt și referințele din Dimca. În sătisorul acesta locuiesc și vr'o câțiva venetici galițieni, cari și-au adus aminte în timpul din urmă, că ei fac parte din națiunea ucraină. În megieșie cu Dimca se află puternicul cuib rutean, comuna Hliboca, de unde învățătorii ruși împreună cu preotul uniat au subminat deja în mod pe-riculos poziția Românilor în Dimca. Pentru agitația lor mârșavă au luceferii ruteni tocmai acuma ocaziunea cea mai binevenită, de oare-ce în Dimca domnește de prezent o anarhie nemaipomenită. La alegerile comunale au știut Jidani să i despărtească pe sătenii în două tabere, cari s'au luptat până la cuțit, astfel, că acuma e comitetul comunal disolvat, și un neamț e pus gerent comunal, căruia de bună samă nu-i pasă de propășirea Românilor. Toată inteligența română din Dimca constă din parochul S. Sa pār. Grigorovici, care de când s'a mutat la Mihuceni, nu se mai interesează de Dimca, îngreșat fiind de referințele ticăloase de acolo, și de învățătorul, d. Nemeș, un om din generația veche, care n'are simț național de fel. Ba, d-Sa dă chiar agitatorilor ruși mână de ajutor. Voi da un exemplu și pentru afirmarea aceasta. După legea școlară trebuie să fie cel puțin 10 (zece) copii de o con-fesiune recunoscută în țară, ca să fie admis un catechet pentru religinnea aceasta. În școala din Dimca însă n'au fost și nici nu-s zece copii de legea uniată. Cu toate aceste cercetează de un șir de ani preotul uniat din Hliboca școala din Dimca, unde îi învață pe copii nu tocmai reli-giune uniată, ci mai cu seamă scrisoare rusească, cântece naționale rusești, ș. a. Chiar și un rabiner vine regulat la școala din Dimca, cu toate, că nu-s nici zece copii ji-dovești în școala aceasta. Astfel stă poarta deschisă pentru agitația rusască. Lueruri de aceste însă nu s'ar putea întâmpla fără conțelegerea d-lui Nemeș, ceea ce este un scandal național. Școala din Dimca arată mai rău de cât o crâsmă și Dimecii, cari sunt foarte rău ațitați contra d-lui Nemeș, nu vreau să zidească altă școală, până ce nu va veni alt învățător. Postirile, ce le-au adresat ei în privința aceasta d-lui inspector de țară, Simionovici, au rămas până acuma zădarnice. Nu-i mirare deci, dacă

Rutenii, folosindu-se de destrăbălarea aceasta, și-au făcut deja un cuib rutean din Dimca. Cei câțiva venetici ruși s'au unit cu alți Români ticăloși în frunte cu factorul băncilor jidovești, Ungurean, al cărui nume îl pomeneșc cu durere, și și fac o însoțire ruteană în Dimca. Statutele le-au iscălit deja la notar și azi mână se va deschide în-soțirea aceasta. La hramul din Dimca (Sf. Petru) a cântat și o muzică rusască jocuri rusești. În scurt timp deci va fi și Dimca un sat mixt, și de acolo un sat rutean. Și alte sate din ținutul Siretului se bucură ca și „Dimca de atenția“ Rutenilor și sunt în tot același pericol.

Fie-care Român de bine înii va concedea deci, că referințele aceste au devenit insuportabile și că ele trebuie să ducă necondiționat la peirea totală a Românilor de aici.

După cum am dovedit pe baza catastrului național, sătenii noștri sunt, mulțămită bărbăției inteligenței locale, în mare parte deșteptați din somnul lor și elementul român de aici s'ar putea încă întări; însă numai, dacă s'ar stabili un contact viu între sătenii și conducătorii români și dacă acești din urmă ar abandona cu totul nepăsarea lor față de satele mixte și ar începe de a se interesa de ele măcar atâta, cât o fac deputații ruși.

Nu cred, că va sta cine va la îndoială, că șirele aceste ar fi scrise de o inimă caldă de român. Ele nu sunt menite, să'l ofenseze pe cineva, ci scrise cu scopul, să atragă măcar cât de puțin atențiunea celor chemați asupra referințelor, în cari trăiesc Români din satele mixte. Și dacă descrierea aceasta va aduce în sensul dorit de noi asupra unui succes măcar foarte mic, vom fi totuși mulțămiți.

„Sentinela.“

Definitivatul inspectorilor școlari districtuali.

Poate nici o categorie de muncitori ai statului nu au mai mare nevoie de siguranța zilei de mâne și de integritatea morală și ierarhică în practica funcțiunii lor decât inspectorii școlari districtuali. Socotim că e timpul, ca un inspector școlar districtual să nu se mai supue fără să protesteze față de hotărârile superioare, atunci când ele ar fi ilegale și știrbi, prin arbitrajul lor, prestigiul corpului învățătoresc și al nației. Suntem apoi de părerea, că un atare funcționar ar trebui să aibă dreptul de a-și lărgi activitatea sa și dincolo de sfera strâmtă a pedantismului pedagogic, și că mărgirea activității sale la domeniul pur didactic e o de-zertare dela marele său rol social.

În prezent situația unui inspector școlar districtual provizor e una din cele mai precare; el duce o viață adevărat martirică contra nenumăratelor idei, sisteme și principii ruginite și disolvante. Iată câteva din cele mai obicinuite învinuiri la adresa insp. școl. di-strictual: „Inspectorul meu nu voește să admită limba română în corespondența cond. școl. cu oficiile școlare superioare“, ori „Inspectorul meu e bun, dar cu toată bunăvoința lui, nu poate apăra corpul didactic“, sau

„Inspectorul meu e un om fals, căci a putut, dar n'a voit să mă apere” ș. m. a.

Cine spune astfel, dovedește, că nu cunoaște pozițiunea și modul de denumire a insp. școl. distr. Nici el n'a scăpat pe corabie proprie de potop. El, mai mult decât ori care alt funcționar, e dependent de o mulțime de factori, ce-l silesc să observe o ținută cosmopolită, adese vrăjmașă corpului didactic și al nației: Prefectul e domnul lui, deputații — of, deputații! — sunt domnii lui, cutare conducător de partid e domnul lui, cutare foaie îl urmărește pas cu pas, așa că ferindu-se de Scylla dă în Charibda. În ori ce caz el se face vinovat, dacă nu față de o parte, atunci de cealaltă, întocmai ca eroii tragediilor lui Shakespeare, cari, oricât de nobili ar fi, tot trebuie să sufere.

Provizoratul a fost și este un ferment de decompozițiune colegială. În jurul unui inspector sau a unui post vacant de inspector se nasc, foarte des, cel puțin două partide de învățători și apoi . . . ură, invidie, răsbunare, rancună personală și spirit anarhic, curat cum zice Vlăhuța:

„ — Lupta se'ntetește
Și nu-i alegere de armă”.

Funcțiunea de inspector fiind onorifică și de obținut, adese, aproape numai cu ajutorul unui partid tare, lesne se poate înțelege, că solicitorii acestor funcțiuni sunt pe cât se poate de deși și că persoanele, cari au solicitat aceste funcțiuni, odată investite cu ele, devin, în majoritatea cazurilor, ușor coruptibile. B. o. cutare deputat sau persoană influentă cere dela insp. școlar un lucru ce nu se potrivește cu modul său de gândire și cu binele școlaii. Știind însă insp. școl. că e provizor și că viitoarea sa denumire depinde de acele persoane, el trebuie să devieze. Deaceia nici nu ne mirăm, dacă unii inspectori caută să se menție la post pe speșele învățătorimii, pe care el cu drag ar apăra-o, dacă poziția lor n'ar fi periclitată. Pentru ca să ne facem o icoană de situația sa penibilă în astfel de împrejurări, să ne gândim, cât are de luptat un insp. școl. distr., când pe de o parte trebuie să urmeze ordinelor superioare, pentru ca să nu-și piardă funcția, pe de altă parte ar voi să apere corpul didactic și nația, dacă acele ordine îi sunt dușmănoase. Un astfel de inspector e vecinic cu „silă de ziua de azi, și teamă de ziua de mâne”.

Experiențele triste ale noastre, străduințele foilor de specialitate de pe aiuria, asemănarea inspectorilor noștri școlari districtuali cu cei din alte bresle din punct de vedere ierarhic și moral au adus învățătoria la convingere, că actuala lege, cu denumirea provizoră, a fost creată de un bun și filantrop legislator, dară ne-am convins și de faptul, că e exercitată astfel, ca să fie un mijloc de disciplinare, o armă contra învățătorimii, mai ales contra acelei părți, care cere regularea stării. Pentru a ține pre acești „insubordinați” în frâu au fost mai totdeauna întrebuiți insp. școl. districtuali, provizori; iară dacă aceștia nu voiau, erau destituiți, adese încă înainte de termen.

Mulți învățători se tem, că, odată definitiv, inspectorul va deveni tiranul învățătorimii din district și

perzistă la cele vechi, cu gândul, că un inspector în însușia sa de provizor, e ușor de depus. Însă aceasta e numai în aparență așa. Dacă s'a și întâmplat, că un inspector a fost destituit, atunci aceasta nu-i meritul învățătorimii; fiecare stat se va feri a depune un funcționar din pricină, că acesta nu le place subalternilor, iară de va face-o, a gătit-o cu autoritatea.

Din cele induse vedem, că sistemul actual, cu denumirea provizoră, e stricăcios, pentru-că denumirea insp. școlari degenerază adese în chestii de politică, înlesnind astfel arbitrajul, favorizismul și ilegalitatea; e de lipsă numai o persoană puternică și insp. școl. e scos din funcție, tocmai când ar dori să lucreze mai mult. Principiul, dela care nu trebuie să ne abatem, este ca inspectorii școlari districtuali să fie definitivi. Învățătorii vor pute obține ajutor la acțiunile lor frumoase, nobile și disinteresante numai când independența ierarhică și morală a inspectorilor școlari va fi asigurată, iară partidele să-și respălătească reclamagii și agenții politici cu alte mijloace, decât cu investirea și scoaterea din funcțiunile publice.

Sfârșirea cât mai iute a acestei operații triste e, desigur, soluția cea mai nimerită; aceasta o cere starea învățătorească, o cere școala, o cere nația.

Mih.

Interview (spovadă) cu d. Aurel Onciul.

Sub titlul acesta a apărut în numărul de Duminică al gazetei bucureștene „Minerva” o „spovadă” a d-lui Aurel Onciul către un oareșcare „Când ești”, gazetar al acelei foi. Ne-a cam nedumerit „spovoda” din gazeta bucureșteană mai întâi, pentru-că știam din nenumăratele declarații ale d-lui Onciul, „că d-lui nu pune nici un preț pe bârfele gazetărești” și al doilea pentru-că „deputatul” Onciul urește pe toți gazetarii, și mai an s'a luat la bătae cu un „gazetar perciunat” din Cernăuț, de-a răs lumea să se prăpădească. Sau poate gazetarul dela Minerva nu era perciunat? Cetind însă cele scrise în Minerva ni-a trecut nedumerirea, căci îndată am văzut că d. Onciul l'a prins și l'a ospătat pe gazetarul din vorbă într'o crâșmă ș'apoi s'a lăudat știți cum se laudă omul la păhar și pe cât s'a lăudat pe dânsul, pe atâta i-a batjocorit pe toți ceilalți Români din Bucovina.

D. Onciul a început dela „Moș Adam” adevărat dela moșul d. Flondor, scărmanându-i pe toți boerii și pe toată inteligența bucovineană, iară apoi ș'a lăudat „marele” succese „familiale”, „numărând” încă odată toate reformele, cu cari i-a fericit pe Românii din Bucovina. Apoi declară: În 1908 din dorința de a strânge pe toți Românii în jurul aceluia-și steag, am căutat să fac unire cu inteligența.

N'am făcut unire, fiind-că aveam nevoie de dânșii, căci în 1907 toate punctele din programul nostru (Onciul—Lupu) erau îndeplinite, ci i-am primit de milă! Fiind-că țineam mult la Flondor am hotărât să'l alegem președintele partidului. Ce se întâmplă? Inteligența

noastră este nedisciplinată, egoistă în ultimul grad! Fie-care dorește să ajungă deputat cu gândul de a se îmbogați repede. (Auziți d-lor Sêrbu, Reuț, Chisanovici, Blându, Tofan, Popovici și care mai voiți să ajungeți deputați din „mila“ d-lui Onciul? N. R.).

Așa glăsuește d. Onciul, conducătorul partidului național din Bucovina față de un gazetar străin. D-lui îi mai dă apoi două ghionturi d. Flondor, spunind că d-lui este de vină, că alegerea dela Câmpulung a costat atâta taraboi, căci d-lui a voit să'l pue cu deasila pe d. Reuț deputat, (dar d. Onciul a scris singur înainte de alegere în toate părțile, ca să fie ales Reuț) și al doilea, că d. Flondor s'ar fi retras din cauza nediscipliniei din mijlocul inteleginței.

Acuma care este situația? Întrebă gazetarul, iară d. Onciul respunde cu limba cam grea de vin: Situația este așa: Dacă inteligența vrea să iasă din partid eu îi deschid largi porțile și voi continua să fac politică, sprijinindu-mă pe țărâtime!

Este adevărat, că mulți Români s'au rutenizat? Întrebă eară gazetarul și d. Onciul respunde: Din contră! Noi am înghițit zeci de mii de ruteni. Dar așa e lumea învățată să se bocească ca babele! (A uitat d. Onciul să spuie, că și d-lui l'a înghițit pe ruteanul Coco Wassilko N. R.).

D. Onciul este așa de vorbareț că nu poate tăce nici asupra faptului că tot Vicovul a fost rusesc, lucru despre care i-a spus răp. tatăl-Său: „Dar tu să taci din gură!“

În spovada sa se scarpină d. Onciul la urmă și de noi își dela Revistă și spune că „s'a jurat în barbă ca să se resbune“. Decând am cetit șirele aceste tremurăm și zi și noapte nu putem mânca, nu putem dormi și nici stomachul nu ni mai mistue de frică. În barbă își jurau numai împărații turcești când se porniau să pustiască țerile creștine și eată că d. Onciul—turc și d-lui în multe privinți—jură să ne prăpădiască de pe fața pământului. Și știți de ce? Pentru-că nu voim să rămânem la mila D-Sale, ci căutăm să deschidem ochii lumii asupra isprăvilor, ce le-a făcut D-Sa și cei de felul D-Sale. De jurământul în barbă nu ne temem însă, pentru-că gura, care toarnă „zoe“ în „Foaia poporului“ nu poate să jure jurământ temut.

Ne permitem însă a felicita comitetul național ajuns din „milă“ la un șef ca d. Onciul, care prin ast-fel de „spovezi“ făcute la paharul cu vin, batjocorește pe toți Românii din Bucovina în fața lumii românești. Pe țărâni noștri însă îi înștiințăm să se pregătească, căci vin alegerile pentru dietă și Onciul și Lupu au să li vie iară cu gurile pline de făgăduieli, cerșindu-le deputății. Prin doi ani de zile ei au uitat de țărâni, și s'au pupat cu boeri și cu domni, acuma însă încep a se mușca din pricina alegerilor și vor veni iară să-și spele rufele înaintea țărânilor. Tăria lor e minciuna după cum se vede și din „spovada“ de mai sus. Armele lor sunt „zoe“ și bârfele. Curățiți-vă odată de aceste murdării!

Solcanul.

Denumirea consilierului Handl!

În fine și-a rădicat și „Foaia poporului“ glasul în aceasta afacere. N'ar fi fost consult a mai tăcea în urma ghionturilor primite! O astfel de tăcere ar fi stărnit un vifor de indignare din partea tuturor păturilor poporului nostru contra bietului organ al Românilor (!) bucovineni și contra cunoscuților lui protectori.

Numărul ultim ne aduce la două locuri știrea despre demersul deputaților români contra acestei eventuale denumiri la ministrul de justiție.

După cele ce s'au scris și s'a auzit în afacerea aceasta ne pică greu a crede, că deputații români să se fi trezit în oara a unsprezecea. De e însă știrea aceasta adevărată, ne bucurăm că suntem de astă dată de acord cu ei. Cu toate divergențele de păreri în cele ce privesc afacerile noastre interne suntem solidari de-a respinge acest atac îndreptat contra intereselor noastre naționale. E bine să se știe aceasta și pe partea acelora, cari ne cred atât de slabi, ca să ne poată încăleca.

Din partea noastră mai adaugem, că consilierul Handl n'a fost propus numai de tribunalul din Suceava, de prezidentul lui, de curtea de apel din Leov și de prezidentul curții acestei, ci în timpul din urmă și de curtea supremă și de casație, pentru postul de vicepreședinte la Suceava. Remâne acuma numai să fie propus de ministrul de justiție Majestății Sale spre denumire.

Ne femem însă că protestul „solemn“ al întregului club al deputaților români nu va ave față de faptul acesta efectul dorit. Nu insistăm de astă dată asupra multiplelor cauze, ci relevăm numai una. Dacă s'ar fi protestat tot atât de „solemn“ dară mai de cu vreme și s'ar fi adus aceasta la cunoștință publică, poate și-ar fi tras și forurile competente pe samă de a propune pe acest declarat inimic al nostru pentru acest post și de a ne provoca în modul acesta.

Va fi deci de lipsă să-și rostească acuma și întregul popor român glasul în aceasta afacere!

A tăce în acest timp critic, ar însămna, că aprobăm, aceasta denumire. Cu denumirea aceasta va începe din partea acestui dușman neîmpăcat goana în contra judecătorilor români, discalificându-i pentru posturi mai înalte, eară greu încercatul nostru popor se poate aștepta la o dreptate cum o înțelege D-lui. E de lipsă deci să ne rădicăm cu toții glasurile și să li arătăm celor, chemați, că n'avem nici o încredere în acest judecător, care a vătămat întreaga națiune română, că privim iminenta sa denumire de vicepreședinte la Suceava ca o batjocură nemaipomenită la adresa poporului nostru și că în caz de denumire vom ști și noi să ne facem dătoria față de nație, sălind ca alegători și purtători de biruri grele pe deputații români să părăsască politica oportunistă de până acuma!

Rădicați-Vă glasurile frați Români în fața primjdiei ce ne amenință și protestați din fie-care cătun contra acestei denumiri iminente, arătând care e

voința poporului român! Peste voința noastră nu se va pute trece la ordinea zilei.

Deși suntem puțini la număr, suntem un factor însemnat în calculul politicei monarhiei noastre, și trebuie să fim luați în seamă!

Protestele Voastre, pe cari le ve-ți decide în frunte cu frunțașii din fiecare comună, adresațile în timpul cel mai scurt—prin fir telegrafic—cătră ministerul de justiție (Justizministerium) și cătră ministrul președinte la Viena, iscăbindu-le cât de mulți!

De ve-ți întrelăsa aceasta protestare lua-ți o răspundere grea asupra Voastră!

Vice-președintele Handl va deveni ca mâne președintele tribunalului din Suceava, știindu-se bine că actualul președinte dorește să părăsască cât degrabă acest post. Primejdia e deci cât se poate de mare!

Cum lucră deputații noștri.

În urma strămutării d. cons. G. Tarnavski dela Solca la Suceava și în urma morții d. cons. Scânteuță din Gurahumorului, au devenit vacante posturile de conducători ale acestor două judecătoria districtuale. Ținuturile Solca și Humor sunt curat românești, afară de două sate slovace și două nemțești, și cu bună samă că aceasta a fost cauza că la timpul său au fost ocupate posturile cu conducători români. În timpul din urmă au fost ocupate însă amândouă aceste posturi cu judecători străini, la Solca d. Maixner, la Humor d. Frisch. Deputat în parlament al districtului Humor—Solca este însă d. Dr. Onciul și credem că vorbim și în numele multora din alegătorii D-Sale. Dacă'l întrebăm: **Ai D-Ta d. Onciul știre de numirile duor străini ca pretori în cercul D-Tale electoral și dacă da, atuncea ce-ai întreprins ca să le împiedici?**

Că răspuns suntem siguri, că vom primi din partea d. deputat un car de sudalme. Îl declarăm însă pe deputat de un om de nimică, dacă va răspunde la întrebarea noastră cu batjocuri la adresa d-lor Tarnavski și Scânteuță. Dacă va tăce d. Onciul atuncea vom ști, că d-lui nu s'a urnit de loc în afacerea numirilor de mai sus, dovedind astfel că n'a lucrat nimică pentru districtul, care l'a trimis în parlament cu atâtea speranțe, după ce la alegerea D-Sale a curs și sânge pentru cinstita-i față. Și d. Onciul mai are obraz să strige prin toate gazetele chiar și prin cele din România, că nu-i pasă de nime și dacă inteligența nu-l voieste, D-Sa va face politică cu țărănimia. Suntem curioși ce va mai zice, când va auzi și glasul țărănimii, pe care a călcat-o în picioare la Câmpulung cu sprijinirea d. Reuț, iară la Humor și Solca cu denumirea de judecători străini, cari nu înțeleg nevoile țaranului român.

Știri mărunte.

Adunarea generală a „Clubului român“ din Suceava. Luni, în 19 Decembrie a. c. s'a ținut a 18a adunare generală a acestui club, care mai leagă inteligența română din Suceava, cea atât de înprăștiată din cauza nesfârșitelor „ambii“ de tot soiul. Din 112 membri au fost la adunare numai 34. Adunarea a decurs în mod demn și, s'a constatat la venituri și cheltueli cam câte 3500 cor. sume cari dovedesc activitatea societății. Adunarea generală s'a exprimat din nou dorința, ca în club să se adune în curând toată inteligența din Suceava, întărind astfel viața socială a acestui oraș străbun. Au fost aleși în comitet: Dr. E. Popovici, prof.; V. Halip, notar; E. Voronea, consilier de tribunal; Șt. Sorocean, inv.; substituiți: Balmoș, Cercavski, Hostiuc. În cons. de contr. Dr. Bumbac și G. Vichovici

Societatea „Doamnelor române“ din Suceava a ținut la 20 Decembrie a. c. o ședință la care au luat parte și mulți membri ai clubului român. Scopul acelei ședinți a fost o convorbire pentru aranjarea de șezători (literare, declamatorice, muzicale, teatrale...) în zile de Duminici. S'au ales trei domni: Severin Procopovici, Victor Morariu și Cornel Sorocean, cari să fie mână de ajutor comitetului societății la fixarea programului pentru fiecare șezătoare.

Sălutăm cu drag idea aceasta frumoasă și credem că va afla și sprijinul cuvenit

Societ. acad. „România Jună“ din Viena a decis să dea serbării de anul nou o deosebită splendoare. Sub patronajul unora dintre cele mai ilustre persoane ale neamului nostru, cu sprijinul unui bogat comitet de onoare, compus din dame și domni ai coloniei române din Viena, serbarea se va ținea la 13 Ian. 1911 st. n. în Parkhotel din Hietzing. Înainte de deschiderea dansului se va reprezenta „Serata etnografică“ a D-lui T. Bredidiceanu, iar d-șoara Elena Topliceanu, recunoscuta pianistă, va cânta cu acompaniment de orchestră o rapsodie românească.

Mulțămim pe aceasta cale tuturor doamnelor și domnilor, cari au primit patronajul și rugăm respectuos pe acele persoane, cari nu ne-au răspuns încă în privința primirii acestuia, să binevoiască a ne fericii cât de curând cu onoratul d-lor răspuns.

Primim din Humor: „Jonglerul politic“ bine îi zice „Revista politica“ a ținut în 20 Dec. o adunare în Humor. Pecând înainte veniau și femeile cu copii să asculte gura de aur a d. Onciul, az face lumea cruce, văzându-i „gura de zoaie“. Numai v'ro 20 de oameni s'au strâns acolo. Chiar prietenii de odinioară a actualului șef de partid s'au absentat.

D. Aurel Onciul văzând dragostea mare a poporului pentru el, a început a bate doba concesiilor, strigând în gura mare: Cine n'a căpătat concesi, să vie, să ceară ca să pot scoate dela stăpânire“. Stăpânirea mai miloasă față de bietul țaran, nu vra să destupe „cuiburile rele“

a demoralisării poporului prin crâșme, Onciul da. D-Sale îi plac cârșmele și pace. Trăiască agitatorii cârșmari pentru alegeri, piară poporul. Îi asta prietenie față de popor? „Mai încet cu cârșmele“ a spus acolo unul, care prevede răul. A mai zis d. Onciul, că de aceea bate în „Revista politică“ că-i face haz. Îi „haz de necaz“, sau „voie din nevoie“ d. Onciul? Poate să fie că D-lui are nevoie să se răsuflă din „gura de aur“ cu zoaie, odată în mitropolit, altă dată în alți oameni cinstiți. Câci cine n'a fost făcut, „fleac“ de d. Aurel Onciul??

Invitare. Cabinetul de lectură „Sprijinitorul“ din Ilișești are onoarea a invita pre onoratul public românesc la petrecerea populară ce se va aranja a doua zi de crăciun (Duminică în 8 Ianuarie st. n. 1911) în sala comunala din Ilișești. Începutul la 8 oare sara. Întrarea 1 cor de persoană. Venitul curat este menit pentru folosul societății.

Din Dorna Candrenilor ni vine știrea, că pe timpul alegerii de dăunăzi s'au rostit în biserica dreptmăritoare, menită pentru mântuirea și mângâierea noastră a tuturor, din ușa sfântului altar cuvinte pline de venin politic. „Să nu alegeți un țaran prost, bufuc încălțat cu opinci și să nu ascultați de căpăii vornicești. Puteți rămâne pe acasă că nu e de cât să veniți la alegere, după cum ați căpătat înștiințare“. „Aceasta ni-a pătruns la inimă“, scrie un țaran „și ni-a dovedit că nu se desprețuește numai candidatul țaran G. Boneheș, ci întreaga țărănime. În interesul stării preoțești nu reproducem întreg articolul de tot jignitor. Iată deci de unde atâtea neînțelegeri și plângeri contra unor preoți! De ce așa de puțină prudență pastorală și așa de puțin respect față de biserica lui Hristos? N'ar fi oare bine ca conzistorul să pregătească un fel de regulament de purtare pentru unii preoți față cu poporul, mai ales la alegeri și regulamentul acesta să-l cetească și unii consilieri conzistoriali?”

Din Dorotea Plotonița ni-a sosit o scrisoare foarte chipărată contra d. superior, d. primar, d. deputat Sêrbu, feșterilor și beresnicilor și apoi a inteligenței din Gurahumorului. E vorba de buți de rachiu și de agitație nebună din partea unor inteligenți români alătura cu toți Jidanii. Un oare-care Hlușco din Gurahumorului și cantorul Hutu din Stulpicani să fi stârnit minciuni mârșave de tot contra candidatului Boneheș, minciuni, pentru cari ș'or primi respalata la judecătorie. Beresnicii strigau: Glăsuși cu fondul, căci, din fond aveți să trăiți! Aceasta îi d-le Onciul „libertatea alegerilor“ cu care te fălești mereu că ai „stors-o“ dela stăpânire? Vă numiți partid creștin-social iară la alegeri votează preotul cu jidanul contra țaranului. Să nu vă pară șagă d-lor din „partidul național“, când țaranii ș'or pune candidați în toate ținuturile! Pe dl. deputat Sêrbu, care desigur n'are știre de cele ce s'au întâmplat la alegeri îl rugăm însă să caute a se

desbăra de ast-fel de oameni, cari l'au discreditat cu agitația lor în ochii poporului.

Din Badeuț primim o știre de tot tristă. Oameni cu inimă pentru popor văzând destrăbălarea ce-o aduce beția asupra țăranilor Bădeuțeni au căutat ca pentru satul acesta să se dea numai o concesie. Concesia a căpătat-o comuna. Dară ce s'a întâmplat? Comitetul comunal a hotărât să deie concesia în arândă, și la licitație s'a dat cârșma în arândă la sfatul preotului Velniceriu unui Jidan cu 680 cor. la an, deși un Român din Rădăuț a oferit 1500 cor. Nu sunt aceste nemaipomenite cazuri de demoralizare a poporului?! Ai știre d-le deputat de cazul acesta?

Anunț. Societatea acad. teol. rom. „Academia Ortodoxă“ va aranja la 8 Ianuarie st. n. 1911 a doua zi de Nașterea Domnului o serată literar-declamatorie-muzicală împreună cu dans în Strojineț, iar la 20 Ianuarie a doua zi de Iordan tradiționala serată în Rădăuț.

Anunț. Societatea „Sentinela rezegească“ din Broscăuții-vechi, a hotărât a da în arândă cu 1 Ianuar 1911 localitățile ei împreună cu drepturile pentru 1) o prăvălie, 2) o concesie cu toate drepturile, 3) o trafică, 4) depozite postale. Cei interesați binevoiască a se adresa în timpul cel mai scurt la comitetul societății. Ioan Luția președ. soc., George Dolinschi secretarul soc.

O plângere ni vine din ținutul Câmpulungului, că s'a agitat din partea celor din jurul d. Boneheș în contra cărturarilor cu „jos lencării“. Ne pare rău de asta, căci astfel de vorbe nu putem aproba. Sunt cărturari cinstiți, cari țin cu poporul, și sunt țărani păcătoși, cari vând pentru o flișcă sau pentru o slujbă ceva (ca în Câmpulung) și pe prietenul său cel mai bun. N'a vândut un țaran pe d. Graf ca Iuda pe Christos? Cărturarii cinstiți, cari nu se opun dorinței poporului trebuie cinstiți.

Aferim deputați comunali! Miron Prislopan și Dumitru Dârzu gospodari și deputați comunali din Ilișești au colindat zilele trecute pe la casele Ilișeștenilor de au strins vr'o 200 iscălituri, cu scop de a le trimite căpitanului din Humor, ca apoi acesta să poată da concesia de crășmarit jidanului Mendel Schächter, care își deschide crășma la o depărtare de vr'o 20 de pași de școala românească. Rușine obrazului să le fie! D-le prefect scu-tește cei aproape 400 școlari, vlăstări tinere, de pericolul ce-i amenință și depărtează această crășmă de pe hotarele școlii populare rom. din Ilișești!

Poșta redacției.

Primim plângeri că Revista nu vine regulat. Abonenții să ne scrie, cari nu primesc foaia regulat. Vom face atentă direcția poștelor în privința aceasta!